

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора

ШВАРДАК МАРІАННИ ВАСИЛІВНИ

на дисертаційне дослідження **ДУДЧАК ГАННИ ПАВЛІВНИ**

на тему: **«ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ЗІ**

**СПЕЦІАЛЬНОСТІ 011 ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ ДО
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ»,**

що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії

у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлена нагальною потребою вдосконалення системи підготовки магістрів зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки до застосування сучасних управлінських технологій у професійній діяльності. З огляду на реформування освітньої системи України, спрямоване на інтеграцію до європейського освітнього простору, та виклики, пов'язані з цифровізацією і глобалізацією, питання впровадження інноваційних підходів до підготовки педагогічних кадрів є особливо актуальним.

Ми погоджуємося із твердженням авторки, що сучасний педагог має володіти не лише фаховими знаннями, а й бути здатним ефективно застосовувати управлінські технології для організації освітнього процесу на основі інноваційних підходів. Використання таких технологій, як управління проєктами, стратегічний менеджмент, управління якістю, не тільки підвищує ефективність освітньої діяльності, але й забезпечує конкурентоспроможність фахівців на ринку праці.

Нам імponує, що авторка в своєму дослідженні враховує не лише теоретичні аспекти проблеми, але й практичні потреби системи освіти, розробляючи модель підготовки майбутніх магістрів, яка інтегрує мотиваційно-цільовий, когнітивно-змістовий та праксеологічно-діяльнісний

компоненти. Такий підхід демонструє системність і комплексність вирішення поставленої проблеми.

Підкреслимо, що у ході дослідження виявлені суперечності між потребою у впровадженні управлінських технологій в освітню діяльність і недостатнім рівнем їх використання у професійній підготовці фахівців. Ці суперечності зумовлюють необхідність розробки педагогічних умов, які забезпечують формування готовності майбутніх магістрів до управлінської діяльності.

Дисертаційне дослідження Г.П. Дудчак має зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету «Роль творчої особистості в історії та теорії педагогіки» (номер державної реєстрації 0114U006397), одним із виконавців якої є здобувачка. Тему дисертації затверджено вченою радою Класичного приватного університету (протокол № 2 від 03.10.2019).

Таким чином, тема дослідження Г.П. Дудчак є своєчасною та значущою як для теоретичної педагогіки, так і для практики підготовки фахівців в умовах сучасних освітніх викликів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційне дослідження Г.П. Дудчак вирізняється чітко визначеним науковим апаратом: сформульовану мету дисертаційного дослідження декомпозовано у чотирьох завданнях, виділено об'єкт та предмет дослідження.

Вивчення та аналіз дисертації Ганни Дудчак дозволяє констатувати, що авторка використала адекватний комплекс теоретичних, емпіричних та статистичних методів, що допомогло належним чином організувати педагогічний експеримент і провести валідну перевірку отриманих результатів експериментального дослідження.

Наукові положення, сформульовані в дисертації, є достатньо послідовними, переконливими, взаємозв'язаними й взаємозумовленими. Вони характеризуються високим рівнем методологічного обґрунтування, наукового узагальнення та всебічно висвітлюють досліджуване явище відповідно до мети

наукового пошуку. Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів дослідження та його висновків зумовлені чітко визначеною методологічною стратегією здійснення педагогічного дослідження й обґрунтованими теоретико-методологічними та методичними положеннями.

Рецензована дисертаційна робота опирається на достатню джерельну базу, яка охоплює 246 найменувань з них 14 – іноземними мовами. Відзначимо, що представлені висновки відповідають поставленим завданням й корелюються із науковою новизною.

Таким чином, під час оцінки змісту і завершеності роботи можна зробити висновок, що стан розв'язання окресленої проблеми та описання отриманих результатів відповідає чинним вимогам до написання дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Наукова новизна та достовірність одержаних результатів дисертаційного дослідження. Аналіз дисертаційного дослідження дає нам підстави констатувати, що здобувачкою отримано вагомі наукові результати.

Зокрема, авторкою вперше теоретично обґрунтовано комплекс організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх магістрів до застосування сучасних управлінських технологій, а саме: імплементація змісту сучасних управлінських технологій в проекти навчальних модулів обраних освітніх компонентів; культивування ціннісних установок на освоєння теоретичної основи сучасних управлінських технологій засобами проблемного та інтерактивного викладання; насичення практичної складової підготовки вправами та завданням, що відтворюють сутнісні ознаки технологій управління якістю та управління проєктами; забезпечення контролю самостійної роботи майбутніх магістрів з використанням сучасних управлінських технологій; структурно-функціональну характеристику готовності майбутніх магістрів до застосування сучасних управлінських технологій у професійній діяльності, що включає мотиваційно-цільовий, когнітивно-змістовий та праксеологічно-діяльнісний компоненти.

Цінним у науковій площині вважаємо те, що дисертанткою конкретизовано понятійний конструкт «готовність майбутніх викладачів ЗВО

до застосування сучасних управлінських технологій в професійній діяльності» як інтегративну характеристику здобувачів освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, який відображає актуальний стан їх когнітивно-змістової та праксеологічно-діяльнісної підготовленості й мотиваційно-цільової змобілізованості, що надає змогу ефективного використання сучасних інструментів планування, мотивації, організації та контролю педагогічних та адміністративних процесів у вищій школі; удосконалена понятійно-термінологічна база застосування управлінських технологій, зокрема уточнено: сутність поняття «технологія» як сукупність знань про послідовність окремих взаємозв'язаних виробничих операцій, що мають чітко визначену мету та передбачають застосування впорядкованих способів і методів впливу на предмет технологічних змін; поняття «управлінські технології» як послідовності окремих взаємозв'язаних виробничих операцій, що виконує управлінський і основний персонал організації з метою досягнення організаційних цілей шляхом застосування впорядкованих способів і методів впливу на предмет технологічних змін в межах моделі і методології, визначених вищим керівництвом; набуло подальшого розвитку використання проблемного методу, інтерактивних і контекстних технологій у процесі викладання обраних дисциплін циклу загальної та професійної підготовки.

У нашому баченні, всі елементи наукової новизни є обґрунтованими результатами проведеного авторкою наукового дослідження, а тому вони володіють суттєвим потенціалом для підвищення ефективності підготовки майбутніх магістрів зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки до застосування сучасних управлінських технологій у професійній діяльності.

Значення отриманих результатів для науки і практичного їх використання. Відрадно відмітити, що матеріали та результати дисертаційного дослідження мають наукову і практичну цінність. Зокрема, розроблено та впроваджено в магістерську підготовку майбутніх викладачів закладів вищої освіти: навчально-методичний комплекс дисципліни «Ділове адміністрування в системі освіти» для спеціальності 011 Освітні, педагогічні

науки, який містить силабус, методичні рекомендації до проведення практичних і семінарських робіт, методичні рекомендації до виконання самостійної роботи; – оновлені навчально-методичні комплекси дисциплін циклу загальної та професійної підготовки спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, включно з такими важливими змінами, як-от: в освітньому компоненті «Основи особистісного та професійного розвитку педагога» посилено акцент на перспективних інструментах самоменеджменту та прийняття управлінських рішень; освітній компонент «Педагогічна майстерність» доповнено модулем «Лідерський стиль керівництва командами» та розширено питаннями щодо посилення професійної рефлексивності; в освітньому компоненті «Методологія наукових досліджень в освіті» модернізовано модуль «Методи збору та аналізу даних; авторський опитувальник «Діагностика стану готовності майбутніх магістрів до застосування управлінських технологій у професійній діяльності».

Основні положення та результати дослідження впроваджено в освітній процес Запорізького національного університету (довідка № 01/01-23/829 від 24.06.2024 р.), Університету імені Альфреда Нобеля (довідка № 288 від 21.06.2024), Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (довідка № 1525/01-54/02 від 25.06.2024 р.), Класичного приватного університету (довідка № 8590 від 13.06.2024 р.).

На основі узагальнення результатів наукового пошуку, здійсненого Г.П. Дудчак, вивчення рукопису дисертації та анотації, а також опублікованих наукових праць ми доходимо висновку, що особистий науковий доробок дисертантки можна кваліфікувати як вагомий внесок у розвиток педагогічної науки.

Повнота викладення основних результатів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення й результати дослідження відображено в 10 публікаціях, з них: 7 – статті в наукових фахових виданнях України, 1 – стаття в міжнародному науковому виданні, 2 – матеріали конференцій.

Підтверджуємо, що всі публікації, які оприлюднені Г.П. Дудчак, характеризуються науково достовірним викладом інформації та містять обґрунтовані результати відповідно до поставлених завдань.

Авторкою належним чином відображено особистий внесок в опублікованих спільно з іншими авторами працях. Підкреслимо, що здобувачкою здійснено необхідну апробацію результатів дослідження. А саме: результати дослідження впроваджено в магістерську підготовку майбутніх викладачів закладів вищої освіти, про що свідчать відповідні довідки. Також, результати дослідження репрезентовано в доповідях і виступах на наукових, науково-практичних і науково-методичних конференціях різного рівня.

Отже, було дотримано чинних вимог щодо апробації та опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів.

Дискусійні положення та певні зауваження щодо дисертаційної роботи. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Дудчак Ганни Павлівни, звертаємо увагу на деякі дискусійні питання. А саме:

1. У дисертації спостерігається певна непорядкованість у структурі розгортання наукового дослідження, що відображається у послідовності розташування розділів та підрозділів. Зокрема: підрозділ 1.2 доцільніше було б подати після загального огляду сучасних управлінських технологій, представленого у підрозділі 1.3.; зміст підрозділів 3.1 та 3.2 значною мірою дублюється в описі експерименту, що призводить до повторення вже висловлених положень і проміжних висновків, а також до змішування методологічних аспектів дослідження з його організаційними елементами та отриманими результатами. Таке структурування ускладнює сприйняття матеріалу і знижує рівень логічної зв'язності наукової роботи.

2. Формулювання ключової дефініції «готовність майбутніх викладачів закладів вищої освіти до застосування сучасних управлінських технологій у професійній діяльності» є комплексним і охоплює ключові аспекти поняття, однак використання надмірно складної термінології, зокрема: «когнітивно-змістова», «праксеологічно-діяльнісна підготовленість», «мотиваційно-цільова змобілізованість», – значно утруднює сприйняття сутності даного

феномену. Більш спрощене і вже усталене у педагогічній науці формулювання, наприклад: «інтегративна властивість, що забезпечує здатність ефективно застосовувати сучасні управлінські технології в педагогічних та адміністративних процесах», сприяло б підвищенню доступності й зрозумілості дефініції для ширшої аудиторії.

3. Авторка детально проаналізувала недоліки розробленого опитувальника, зокрема його значну тривалість та складність формулювань, що свідчить про високий рівень самокритичності, прагнення до об'єктивності та неупередженості. Разом з тим, відсутні конкретні пропозиції щодо вдосконалення діагностичного інструменту. Залишається незрозумілим, яким чином можна оптимізувати питання, щоб забезпечити баланс між точністю діагностики та зручністю для респондентів.

4. Технології управління проєктами та управління якістю представлені авторкою як одні з найбільш перспективних у сфері дослідження. Разом з тим, виклад означених технологій перевантажений надмірною кількістю історичних деталей, що призводить до недостатньої концентрації на основних ідеях. Доцільніше було б обмежитися стислим історичним оглядом і зосередитися на сучасних аспектах та конкретних прикладах їхнього застосування у викладацькій діяльності.

5. Вважаємо недостатньо розкритим застосування сучасних управлінських технологій у професійній діяльності викладачів вищої школи. Доцільно було б детальніше проаналізувати успішні кейси використання ефективних сучасних інструментів. До прикладу, Trello – багатоплатформну систему управління проєктами; Канбан-дошку – інструмент планування та керування завданнями, Moodle – інструмент управління освітнім процесом. Такий підхід дозволив би наочно продемонструвати їхню ефективність у науково-педагогічній діяльності.

Відзначимо, що висловлені зауваження та побажання мають, головним чином, рекомендаційний характер, тому не є принциповими і не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи Г.П. Дудчак.

Загальна оцінка дисертації, висновок про відповідність дисертації, встановленим вимогам та можливість присудження наукового ступеня.

На підставі проведеного аналізу можна стверджувати, що дисертаційна робота Ганни Павлівни Дудчак на тему: «Підготовка майбутніх магістрів зі спеціальності «011 Освітні, педагогічні науки» до застосування сучасних управлінських технологій у професійній діяльності» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, яка має вагомe теоретичне й практичне значення для розвитку педагогічної науки, відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ №341 від 21.03.2022 р., №502 від 19.05.2023 р. та №507 від 03.04.2024 р.). На цій підставі її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки,
дошкільної, початкової освіти та
освітнього менеджменту Мукачівського
державного університету

 Маріанна ШВАРДАК

Підпис засвідчую:

Учений секретар
Мукачівського
державного університету

 Оксана КОРОЛОВИЧ